

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Marian Banaś

KGP.410.1.4.2025

Pani
Aneta Stuleblak
Zastępca Prezesa
Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej
al. Niepodległości 188/192
00-950 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/001 Wykonanie budżetu państwa w 2024 r.
w części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, al. Niepodległości 188/192, 00-950 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Aneta Stuleblak, Zastępca Prezesa ¹ Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej, od 1 stycznia 2025 r. Edyta Demby-Siwek, Prezes Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej, od 14 października 2019 r. do 31 grudnia 2024 r.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontroler	Adam Kazimierczuk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/10/2025 z 9 stycznia 2025 r. (akta kontroli str. 1-2, 485-486, 726-738)

¹ Według stanu na dzień zakończenia czynności kontrolnych, tj. 1 kwietnia 2025 r., stanowisko Prezesa Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej nie zostało obsadzone.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623. Dalej: *ustawa o NIK*.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa za rok 2024 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej.

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*³.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Zakres kontroli Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontroli prawidłowości wprowadzonych zmian w planie finansowym dysponenta w wyniku zwiększeń dokonanych środkami z rezerw celowych,
- kontroli prawidłowości dokonanych blokad,
- kontroli przestrzegania ustalonych dla części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,
- kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków bieżących i inwestycyjnych dysponenta części,
- szczegółowej analizy wydatków ponoszonych na usługi doradcze i eksperckie,
- kontroli prawidłowości udzielenia i realizacji wybranego zamówienia publicznego,
- analizy stanu zobowiązań,
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm. Dalej: *ufp*.

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej.
Uzasadnienie oceny ogólnej	W toku wymienionych powyżej działań kontrolnych w żadnym z obszarów wskazanych w opisie celu i zakresu kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Objęte badaniem wydatki dokonywane były prawidłowo i służyły realizacji zadań jednostki. Wybrane do kontroli zamówienie zostało udzielone zgodnie z przepisami dotyczącymi zamówień publicznych. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała poprawność i terminowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych UPRP za 2024 r. oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2024 r. Przyjęte mechanizmy kontroli zarządczej zapewniały w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości ich sporządzenia.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Dochody budżetowe
Opis stanu faktycznego	Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r., kontrola dochodów budżetowych w części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowych Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego. Wykonanie dochodów budżetowych Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej⁶ za rok 2024 wyniosło 76 730,2 tys. zł i było wyższe o 4723,2 tys. zł, tj. o 6,6% w odniesieniu do kwoty dochodów zaplanowanej w <i>ustawie budżetowej na rok 2024</i> (72 007 tys. zł). Wykonanie dochodów za rok 2024 w porównaniu do dochodów zrealizowanych w 2023 roku w wysokości 77 688,4 tys. zł, było niższe o 958,2 tys. zł i stanowiło 98,8% dochodów roku ubiegłego. W 2024 r. dominującą pozycję w dochodach ogółem, w wysokości 76 555,2 tys. zł, tj. 99,8% ogółu dochodów, stanowiły dochody uzyskane w § 0690 <i>Wpływy z różnych opłat</i>, obejmujące w szczególności wpływy za zgłoszenia⁷ i ochronę wynalazków, wzorów użytkowych, znaków towarowych lub wzorów przemysłowych. Pozostałą część dochodów, w łącznej wysokości 174,9 tys. zł (tj. 0,2% dochodów), stanowiły <i>wpływy z różnych dochodów</i> (96,4 tys. zł), <i>wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych</i> (48,2 tys. zł), <i>wpływy ze sprzedaży składników majątkowych</i> (9,4 tys. zł), <i>wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów</i> (9,1 tys. zł), <i>wpływy z najmu pomieszczeń</i>

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Dalej także: Urząd Patentowy RP, UPRP lub Urząd.

⁷ Wysokość wpłat z tytułu ochrony własności przemysłowej określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 września 2016 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat związanych z ochroną wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych* (Dz. U. poz. 1623).

w gmachu Urzędu (8,2 tys. zł), wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych (3,1 tys. zł) oraz wpływy z pozostałych odsetek (0,5 tys. zł).

Struktura dochodów według ich źródeł w latach 2023-2024 była podobna. Nie było zmian głównych źródeł dochodów (§ 0690 Wpływy z różnych opłat), a nieznaczna różnica w wysokości dochodów wynikała z różnicy w liczbie zgłoszeń (na którą Urząd Patentowy RP nie ma bezpośredniego wpływu) oraz liczby wydanych decyzji o udzielenie ochrony.

(akta kontroli str. 8-43, 289-398)

Należności pozostałe do zapłaty według stanu na koniec 2024 r. wyniosły ogółem 4,7 tys. zł i były niższe o 3,6 tys. zł (to jest o 43,4%) od stanu należności na koniec 2023 r. (8,3 tys. zł).

Stan zaległości netto wzrósł o 2,6% z tytułu wzrostu kwoty odsetek, z poziomu 4,6 tys. zł w 2023 r. do poziomu 4,7 tys. zł w 2024 r. Była to zaległość dotycząca braku zapłaty naliczonej kary umownej za opóźnienie w realizacji umowy na dostawę energii elektrycznej (kwota 4,1 tys. zł, dotycząca rozliczenia umowy nr 111/2022 ze sprzedawcą energii elektrycznej) oraz należnych odsetek (0,6 tys. zł) i stanowi należność sporną – sprawa została skierowana przez Urząd Patentowy RP do Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie VI Wydział Cywilny w dniu 12 sierpnia 2024 r. Na pierwszej rozprawie w dniu 10 marca 2025 r. sprawa nie została rozstrzygnięta – termin kolejnej rozprawy został wyznaczony na 10 kwietnia 2025 r.

(akta kontroli str. 289-398, 1159-1169, 1182-1185)

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

W 2024 r. działalność Urzędu Patentowego RP realizowana była w ramach części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej. Dysponentem środków tej części budżetowej był Prezes UPRP. W ramach tej części budżetu państwa nie ustanowiono dysponentów budżetu niższego stopnia. Urząd nie posiadał również jednostek podległych lub nadzorowanych.

Zgodnie z ustawą budżetową⁸ na rok 2024 limit wydatków w części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej ustalony został w wysokości 98 938,0 tys. zł. W ciągu roku, na mocy 11 decyzji Ministra Finansów, kwota ta została zwiększona z rezerw celowych łącznie o 779,5 tys. zł. Dokonano również pięciu korekt zmniejszających plan finansowy na łączną kwotę (-) 174,4 tys. zł. Ostatecznie limit określony w *ustawie budżetowej na rok 2024* został zwiększony per saldo o kwotę 605,1 tys. zł. Plan po zmianach wzrósł do wysokości 99 543,1 tys. zł, tj. o 6,1% od limitu określonego w ustawie budżetowej.

Na koniec 2024 r. wykonanie wydatków wyniosło 98 728,3 tys. zł, co stanowiło 99,2% planu po zmianach. W porównaniu z rokiem 2023 (plan po zmianach 87 528,8 tys. zł, wykonanie 87 201,0 tys. zł, 99,6% planu) wydatki zrealizowane w 2024 r. były wyższe o 11 527,3 tys. zł, tj. o 11,3%.

(akta kontroli str. 8-43, 120-284, 289-398)

W strukturze wydatków według grup ekonomicznych w roku 2024 dominowały wydatki bieżące jednostek budżetowych (98 228,6 tys. zł), stanowiące 99,5% całości wydatków zrealizowanych w części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej. Wydatki majątkowe (389,2 tys. zł) stanowiły 0,4%, a świadczenia na rzecz osób fizycznych (110,5 tys. zł) – 0,1% łącznych wydatków w tej części budżetowej w roku 2024.

(akta kontroli str. 8-43)

⁸ Ustawa budżetowa na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz. U. poz. 122, ze zm.).

Wydatki bieżące jednostek budżetowych

Największe wydatki poniesiono na: wynagrodzenia osobowe (§ 401, 402 i 404) w łącznej kwocie 68 815,6 tys. zł (70,1% wydatków bieżących), pochodne od wynagrodzeń (§ 411 i 412) w kwocie 12 371,6 tys. zł (12,6%), zakup usług remontowych (§ 427) w kwocie 4059,3 (4,1%) oraz odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (§ 444) w kwocie 1275,4 tys. zł (1,3%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w UPRP w 2024 r., w przeliczeniu na pełnozatrudnionego, wynosiło 12 771,59 zł i było wyższe o 1703,68 zł (o 15,4%) w porównaniu do 2023 r. (11 067,91 zł). Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na pełnozatrudnionych w 2024 r. wyniosło 450 i było takie samo jak w 2023 r.

Poniesione w trakcie 2024 r. w Urzędzie Patentowym RP wydatki na wynagrodzenia w kwocie łącznej 68 966,6 tys. zł, mieściły się w limicie środków przyznanych na ten cel. Wydatki te były wyższe o 15,4% od wydatków poniesionych w 2023 r. (59 766,7 tys. zł).

W 2024 r. pracownikom UPRP wypłacone zostały nagrody na łączną kwotę 11 191,4 tys. zł. W porównaniu do roku 2023, w którym wypłacone zostały nagrody na łączną kwotę 9028,0 tys. zł, wystąpił wzrost o 24,0%. Średnia kwota nagrody dla pracownika Urzędu w 2024 r. wyniosła 24,9 tys. zł. Członkom kierownictwa Urzędu Patentowego RP nie zostały wypłacone w 2024 r. nagrody. Podstawą przyznania nagród były akty wewnętrzne⁹ UPRP. Decyzję o przyznaniu nagrody podejmował każdorazowo Prezes UPRP (w odniesieniu do ekspertów) i Dyrektor Generalny (dla pozostałych pracowników Urzędu), na wniosek dyrektora właściwej komórki organizacyjnej. Do wypłaconych nagród w odniesieniu do pracowników korpusu służby cywilnej oraz pracowników zatrudnionych na stanowiskach tzw. niemnożnikowych¹⁰ sporządzane były właściwe uzasadnienia ich przyznania. Natomiast ustalanie sposobu podziału środków funduszu nagród dla „korpusu eksperckiego” zatrudnionego w Urzędzie, czyli ekspertów, asesorów i aplikantów eksperckich, odbywało się we współpracy kierownictwa Urzędu z Kolegium Ekspertów UPRP zgodnie z art. 265 ust. 3 pkt 2 i ust. 5 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. *Prawo własności przemysłowej*¹¹.

(akta kontroli str. 8-120, 742-755, 813-886, 889-891, 988-1014)

Wydatki majątkowe

Zgłaszane¹² w trakcie prac nad projektem budżetu na rok 2024 przez Urząd Patentowy RP do Ministra Finansów potrzeby realizacji zadań inwestycyjnych, z uwagi na zbyt niski poziom przyznanej wstępnej kwoty wydatków, nie zostały uwzględnione. W ramach części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej w *ustawie budżetowej na rok 2024* nie zostały ujęte środki z przeznaczeniem na

⁹ Decyzja Nr 7 Prezesa Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie zasad i trybu przyznawania nagród uznaniowych i specjalnych za szczególne osiągnięcia w pracy ekspertom, asesorom i aplikantom eksperckim zatrudnionym w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej oraz zarządzenia Dyrektora Generalnego Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej: nr 4 z dnia 14 kwietnia 2022 r. w sprawie wprowadzania zasad i trybu przyznawania uznaniowych nagród pieniężnych pracownikom Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej oraz stosowania niematerialnych narzędzi motywacyjnych, nr 5 z dnia 15 maja 2023 r. w sprawie premiowania pracowników zatrudnionych w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej na stanowiskach pomocniczych, robotniczych i obsługi oraz nr 4 z dnia 4 maja 2023 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu pracy Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

¹⁰ Pracownicy niebędący członkami korpusu służby cywilnej zatrudnieni w urzędach administracji rządowej na stanowiskach administracyjnych i obsługowych.

¹¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1170.

¹² Pismo do Dyrektora Departamentu Finansowania Sfery Gospodarczej w Ministerstwie Finansów z dnia 28 lipca 2023 r. (znak: BF-WF.300.9.2023) przekazujące formularz planistyczny BW-I wraz z opisem w zakresie części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej odnoszący się do projektu budżetu państwa na lata 2024-2026 w zakresie wydatków inwestycyjnych.

wydatki majątkowe Urzędu. W trakcie realizacji budżetu w roku 2024 w Urzędzie zostały wygenerowane oszczędności¹³, głównie w grupie wydatków bieżących, m.in. wynikające z niższego niż zaplanowano naliczenia pochodnych od wynagrodzeń oraz wpłat na Pracownicze Plany Kapitałowe finansowane przez pracodawcę. Powstałe oszczędności pozwoliły na dokonanie zmian w planie finansowym Urzędu. W wyniku sześciu decyzji¹⁴ Prezesa UPRP zmieniających plan finansowy Urzędu, polegających na zwiększeniu wydatków majątkowych w § 6060 (o 386,7 tys. zł) oraz jednej decyzji¹⁵ Ministra Finansów przyznającej środki z rezerwy celowej zwiększającej plan w § 6069 (o 2,5 tys. zł), plan po zmianach na koniec 2024 r. w tych paragrafach wyniósł łącznie 389,2 tys. zł.

W ramach kwoty 386,7 tys. zł zostały zrealizowane¹⁶ wydatki inwestycyjne na zakup: licencji na dodatkowe punkty dostępowe (5 szt.) do sieci bezprzewodowej WLAN¹⁷ (14,2 tys. zł), komputerów przenośnych dla pracowników Departamentu Informatyki¹⁸ (w tym do tworzenia środowisk testowych i deweloperskich eksploatowanych systemów) i dla Kierownictwa Urzędu (odpowiednio 45,1 tys. zł i 24,3 tys. zł), sprzętu multimedialnego (47,9 tys. zł), urządzeń do kolorowego druku wielkoformatowego (15,3 tys. zł), urządzeń wielofunkcyjnych (51,2 tys. zł), skanerów (88,8 tys. zł) oraz dysków do macierzy (99,9 tys. zł).

Pozostała kwota 2,5 tys. zł (stanowiąca współfinansowanie krajowe, pozostałe środki w wysokości 9,7 tys. zł zostały zapewnione w ramach budżetu środków europejskich), związana była z zakupem materiałów identyfikujących projekt (m.in. logotyp, księga znaku) w związku z realizacją zadań w ramach projektu PORTOS – Platforma Orzecznictwa Urzędu Patentowego.

Wymienione wyżej osiem zadań inwestycyjnych, ujętych w Planie inwestycyjnym Urzędu na 2024 r. (po zmianach), zostało zrealizowanych w całości.

Zrealizowane zakupy inwestycyjne Urzędu związane były z zapewnieniem odpowiednio: rozbudowy niezbędnej infrastruktury sieci bezprzewodowej, zabezpieczenia niezbędnego wyposażenia stanowisk do pracy w komputery przenośne dla pracowników Urzędu, wyposażenia dwóch sal rozpraw znajdujących się w siedzibie Urzędu do przeprowadzania rozpraw zdalnych i hybrydowych, możliwości kolorowego wydruku wielkoformatowego ze względu na uszkodzenie i brak możliwości naprawy dotychczasowego urządzenia, obsługi korespondencji przychodzącej do Kancelarii Ogólnej Urzędu Patentowego RP oraz rozbudowy instalacji serwerów produkcyjnych, tworzenia środowisk testowych i deweloperskich eksploatowanych systemów przez pracowników DI, zwiększających dostępność i wydajność systemów oraz umożliwiających automatyzację rutynowych zadań.

(akta kontroli str. 8-19, 44-120, 806-810)

¹³ Według wyjaśnień Dyrektora Generalnego UPRP (pismo z dnia 22 stycznia 2025 r. znak: BF.0900.1.2025) wygenerowane oszczędności nie wpłynęły na ograniczenie zakresu i jakości realizowanych zadań.

¹⁴ Decyzje Prezesa UPRP zmieniające plan finansowy Urzędu: nr 61.3122.3.12.2024.TR z dnia 20 września 2024 r. oraz odpowiednio nr 15 z dnia 12 listopada 2024 r., nr 16 z dnia 19 listopada 2024 r., nr 17 z dnia 27 listopada 2024 r., nr 18 z dnia 2 grudnia 2024 r. i nr 20 z dnia 13 grudnia 2024 r.

¹⁵ Decyzja nr MF_IP6.4143.3.81.2024.MF.FERC.5642 z dnia 20 grudnia 2024 r.

¹⁶ Zgodnie z § 4 umowy ramowej Nr WIP.261.3.2024.NP/4/GALAXY z dnia 18 października 2024 r. zawartej pomiędzy Centralnym Zamawiającym - Centrum Obsługi Administracji Rządowej Instytucja Gospodarki Budżetowej a wybranym wykonawcą, Urząd wszczynał postępowanie o udzielenie zamówienia wykonawczego w miarę istniejących potrzeb.

¹⁷ ang. *Wireless Local Area Network*.

¹⁸ Dalej: DI.

Kontrola próby wydatków

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków budżetu państwa w kwocie 5224,6 tys. zł, co stanowiło 5,3% wydatków ogółem w części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej. Próba wydatków do kontroli została wylosowana metodą monetarną MUS¹⁹ i objęła pozapłacowe wydatki na łączną kwotę 5013,1 tys. zł. W skład badanej próby weszły wydatki bieżące jednostek budżetowych (na kwotę 4994,6 tys. zł) oraz wydatki majątkowe – zapisy księgowe odzwierciedlające wydatki o wartości 18,5 tys. zł (0,4% wylosowanej próby wydatków UPRP). Ponadto badana próba została zwiększona o wydatki poniesione na ekspertyzy i usługi doradcze²⁰ w kwocie 148,6 tys. zł oraz wydatki na działalność promocyjną i reklamową²¹ w kwocie 62,8 tys. zł.

W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że wydatki były dokonywane zgodnie z planem finansowym, w sposób oszczędny i z zachowaniem najlepszych efektów z danych nakładów, realizując cele jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami.

(akta kontroli str. 8-120, 399-405, 408-410, 1181)

Rezerwy celowe

Limit wydatków na 2024 r. został zwiększony o łączną kwotę 1077,9 tys. zł środkami z rezerw celowych, zarówno w ramach budżetu państwa (kwota 779,5 tys. zł) i budżetu środków europejskich (298,3 tys. zł). Środki z rezerw celowych:

1. Poz. 62 Rezerwa na przygotowanie i realizację zadań związanych z objęciem i sprawowaniem przez Polskę przewodnictwa w Radzie UE w I połowie 2025 roku w wysokości 702,1 tys. zł przeznaczone zostały na realizację zadań związanych z przygotowaniem i sprawowaniem przedmiotowego przewodnictwa Polski. Na wniosek UPRP dokonano czterech korekt decyzji, skutkujących zmniejszeniem budżetu o łączną kwotę (-) 167,5 tys. zł. Plan po zmianach wyniósł 534,6 tys. zł. Powstałe oszczędności²² w kwocie 44,2 tys. zł, przeznaczone na podróże służbowe zagraniczne (§ 4420), na podstawie art. 177 ust. 3 pkt 2 *upf* zostały

¹⁹ Prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem.

²⁰ W 2024 r. wydatki na ekspertyzy i usługi doradcze związane były z realizacją: audytu bezpieczeństwa sieci i systemów teleinformatycznych UPRP (79,2 tys. zł), świadczeniem usług doradztwa, nadzoru oraz kontroli w zakresie przedsięwzięć inwestycyjno-budowlanych dotyczących budynku UPRP (22,1 tys. zł), świadczeniem usług doradztwa, nadzoru oraz kontroli w zakresie ochrony przeciwpożarowej dotyczących budynku UPRP (19,2 tys. zł i 12,3 tys. zł), opracowaniem dokumentacji bezpieczeństwa teleinformatycznego w UPRP (12,9 tys. zł) oraz analiza w zakresie wymagań anonimizacji, jakim powinny odpowiadać orzeczenia wydawane przez Urząd Patentowy, które będą udostępniane za pośrednictwem platformy orzecznictwa Urzędu Patentowego RP w ramach projektu pn. *PORTOS - Platforma orzecznictwa Urzędu Patentowego RP* oraz przeprowadzenie warsztatów podsumowujących wyniki analizy (2,9 tys. zł).

²¹ Wydatki poniesione w 2024 r. na działalność promocyjną i reklamową: - dostawa materiałów promocyjnych dla Urzędu (23,9 tys. zł), dostawa materiałów reklamowych w związku z Międzynarodową Konferencją pt. *Strategia ochrony własności intelektualnej dla MŚP na konkurencyjnym rynku* (15,0 tys. zł), wykonanie filmu promującego zatrudnienie w UPRP w celu umieszczenia na stronie internetowej Urzędu i w mediach społecznościowych oraz do emisji podczas prezentacji, spotkań i konferencji (12,1 tys. zł), ścianka promocyjna i statuetki w związku z konkursem *Znak Towarowy Roku 2023* (4,4 tys. zł i 1,6 tys. zł), realizacja ujęć do filmu podsumowującego konferencję organizowaną przez UPRP pt. *Projektowanie innowacyjności w kierunku zrównoważonej przyszłości*, która odbyła się na Giełdzie Papierów Wartościowych (3,5 tys. zł), dostawa materiałów promocyjnych w związku z organizacją konferencji Urzędów Patentowych Grupy Wyszehradzkiej w Warszawie (2,3 tys. zł i 0,1 tys. zł).

²² Niewydatkowane środki związane były z powstałymi oszczędnościami związanymi z zakupem biletów lotniczych oraz usług noclegowych w niższej cenie niż przyznany limit środków na ten cel, a także zrealizowaniem mniejszej liczby wyjazdów oraz oddelegowaniem mniejszej liczby pracowników na delegacje dotyczące grup roboczych niż pierwotnie zakładano.

zablokowane²³. Z przyznanej rezerwy celowej wykorzystano kwotę 483,4 tys. zł, co stanowiło 68,8% pierwotnie przyznanej kwoty środków z rezerwy celowej oraz 90,4% planu po zmianach (534,6 tys. zł) bez uwzględnienia blokady (44,2 tys. zł). Z uwzględnieniem blokady wykonanie wydatków wyniosło 98,7% planu po zmianach. Z powodu przekroczenia rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, nie została wydatkowana kwota 7,0 tys. zł, która przeznaczona była na pochodne od wynagrodzeń.

2. Poz. 8 Rezerwa na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej w kwocie 75,9 tys. zł przeznaczone została na wkład krajowy na realizację zadań w ramach projektu PORTOS - Platforma Orzecznictwa Urzędu Patentowego, w ramach Programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 FERC. Do powyższych zwiększeń dokonana została jedna korekta zmniejszająca²⁴ wydatki o kwotę (-)6,9 tys. zł.

Na realizację projektu PORTOS przeznaczono również środki pochodzące z rezerw celowych poz. 98 (10,0 tys. zł) oraz poz. 99 (288,4 tys. zł) z budżetu środków europejskich (BŚE). Wykonanie wydatków na ten projekt wyniosło łącznie 236,4 tys. zł, co stanowiło 69,5% planu po zmianach (340,3 tys. zł). W tym, wykonanie wydatków budżetu państwa (rezerwa celowa poz. 8) wyniosło 48,0 tys. zł (69,5% planu po zmianach w wysokości 69,0 tys. zł), a wykonanie budżetu środków europejskich (rezerwy celowe poz. 98 i 99) wyniosło 188,4 tys. zł (69,5% planu po zmianach w wysokości 271,3 tys. zł).

W ramach budżetu środków europejskich, pozostałe niewykorzystane środki z rezerwy celowej z poz. 99 w wysokości 82,7 tys. zł oraz w ramach budżetu państwa z rezerwy celowej poz. 8 w wysokości 21,1 tys. zł – łącznie 103,9 tys. zł (co stanowiło 30,5% planu po zmianach) zostały zablokowane. Niepełne wykorzystanie środków pochodzących z rezerwy celowej wynikało z wstrzymania realizacji części wydatków finansowanych w ramach kosztów pośrednich, w związku z otrzymaną od Instytucji Pośredniczącej interpretacji sposobu ujmowania kosztów pośrednich we wnioskach o płatność.

3. Poz. 20 Rezerwa celowa na *Środki na szkolenia i wynagrodzenia na nowe mianowania urzędników służby cywilnej oraz skutki przechodzące* w wysokości 1,5 tys. zł przeznaczona została na sfinansowanie wypłaty dodatku służby cywilnej dla pracownika mianowanego Urzędu od dnia 1 grudnia 2024 r. Środki zostały wykorzystane w całości i zgodnie z przeznaczeniem.

W wyniku kontroli czterech ostatnich decyzji²⁵ zwiększających plan finansowy Urzędu na rok 2024 o kwotę 299,5 tys. zł w budżetu państwa oraz czterech

²³ Decyzja z dnia 30 grudnia 2024 r. nr 61.4143.12.1.2024.BD w sprawie blokowania planowanych na rok 2024 wydatków w wysokości 44 233,12 zł uruchomionych decyzją nr MF/WM1.4143.3.18.2024.MF.1161 z dnia 30 kwietnia 2024 r. skorygowaną decyzją nr MF/WM1.4143.3.18.2024.MF.1161.K01 z dnia 30 września 2024 r.

²⁴ Decyzja nr MF/IP11.4143.3.121.2024.MF.FERC.2209.K01 z dnia 30 października 2024 r.

²⁵ Decyzje nr: MF_WM1.4143.3.117.2024.MF.3084 z dnia 26 września 2024 r., MF_WM1.4143.3.157.2024.MF.3535 z dnia 30 września 2024 r., MF_WM1.4143.3.203.2024.MF.4268 z dnia 15 października 2024 r. i MF_IP6.4143.3.81.2024.MF.FERC.5642 z dnia 20 grudnia 2024 r.

decyzji²⁶ zwiększających plan finansowy w budżecie środków europejskich o kwotę 298,3 tys. zł, co stanowiło 55,5% zwiększenia planu wydatków ze środków z rezerw celowych, nie zidentyfikowano nieprawidłowości.

Po otrzymaniu decyzji o zmianie limitu wydatków Urząd wprowadzał stosowne zmiany w planie finansowym, a środki zwiększające plan finansowy Urzędu z rezerw celowych zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, na realizację zaplanowanych zadań.

(akta kontroli str. 8-43, 121-248, 776-802, 970-985, 1017-1024, 1033-1080)

Zobowiązania

Na koniec 2024 r. w części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej zobowiązania wyniosły 5390,9 tys. zł i były wyższe o 683,2 tys. zł (14,5%) od stanu zobowiązań na koniec 2023 r. (4707,7 tys. zł). Główną pozycję stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego oraz pochodne od wynagrodzeń w kwocie 5061,2 tys. zł, to jest 93,9% ogółu zobowiązań.

Na koniec roku 2024 nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str. 8-43, 1189-1199)

Zamówienia publiczne

W Urzędzie Patentowym RP wyłonienie wykonawcy usług odbywało się na podstawie m.in. *Procedury udzielania zamówień publicznych w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej* stanowiącej załącznik nr 1 do zarządzenia nr 1 Dyrektora Generalnego UPRP z dnia 22 stycznia 2021 r.

Szczegółowemu badaniu poddano postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, zrealizowane w ramach procedury konkurencyjnej, na Usługi w zakresie konserwacji i wsparcia systemów, pod nazwą *Zakup wsparcia pogwarancyjnego i rozwoju systemu PUEUP* (Platformy Usług Elektronicznych Urzędu Patentowego²⁷). Przedmiotem zamówienia była aktualizacja oprogramowania, usługa utrzymania i rozwoju systemu, przedłużenie gwarancji na infrastrukturę serwerową, przedłużenie gwarancji producenta sprzętu oraz przedłużenie wsparcia producenta oprogramowania. W dniu 12 listopada 2024 r. z wykonawcą podpisano umowę nr 92/2024 o wartości brutto 1969,2 tys. zł. W 2024 r. w ramach realizowanej umowy poniesione zostały wydatki w łącznej kwocie 1418,2 tys. zł. Pozostała kwota 551,0 tys. zł zostanie zapłacona, zgodnie z umową, po wykonaniu usługi.

Badanie postępowania wykazało, że zastosowano prawidłowy tryb wyboru wykonawcy, a w toku prowadzonego postępowania przestrzegano przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. – *Prawo zamówień publicznych*²⁸ zarówno w zakresie przygotowania, jak i przeprowadzenia postępowania. Realizacja zadania odbyła się zgodnie z zapisami i w zakresie określonym w umowie, co zostało potwierdzone właściwymi protokołami odbioru.

UPRP opracował i terminowo zamieścił na stronie internetowej Urzędu Plan postępowań o udzielenie zamówień publicznych na 2024 r. oraz publikował jego aktualizacje (10 aktualizacji, ostatni Plan²⁹ zamieszczony w Biuletynie Zamówień Publicznych w dniu 14 listopada 2024 r.). W wymaganym terminie do dnia 1 marca 2025 r. sporządzone zostało i przekazane Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach w roku 2024.

(akta kontroli str. 662-725, 806-810, 889-945, 1186-1188)

²⁶ Decyzje nr IP11.972.121.2024.DKO z dnia 18 lipca 2024 r., IP11.972.140.2024.DKO z dnia 25 września 2024 r., IP11.972.121.2024.K01.DKO z dnia 29 października 2024 r. i IP6.972.53.2024. IHGS z dnia 20 grudnia 2024 r.

²⁷ Nr BG-PZ.26.22.2024.

²⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320.

²⁹ Nr 2024/BZP 00206890/10/P.

W ramach obowiązków wynikających z art. 175 ust.1 i 2 *ufp*, Prezes UPRP we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi Urzędu dokonywał analizy wykonania budżetu oraz kosztów i zadań, jakie powinny być wykonywane w związku z działalnością statutową Urzędu. Regulacje i zasady w tym zakresie zostały unormowane w zarządzeniu nr 7 Prezesa Urzędu Patentowego RP z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie ustalenia zasad kontroli zarządczej.

Po zakończeniu każdego miesiąca, po dokonaniu analizy w Biurze Finansowo-Księgowym UPRP (BFK), przekazywana była do komórek merytorycznych Urzędu informacja o wysokości wykonanego planu finansowego. Na comiesięcznych spotkaniach kierownictwa Urzędu z dyrektorami komórek merytorycznych, omawiana była realizacja statutowych zadań Urzędu. Ze względu na właściwy stopień realizacji zadań w odniesieniu do upływającego czasu oraz brak identyfikacji zagrożenia w realizacji budżetu i zadań, nie były formułowane uwagi i wnioski do przedstawianych informacji. Przy podpisywaniu przez Prezesa Urzędu comiesięcznych sprawozdań budżetowych udzielane były przez BFK dodatkowe informacje i wyjaśnienia dotyczące wykonania budżetu. W okresach kwartalnych – w zakresie budżetu i budżetu zadaniowego – na potrzeby kierownictwa Urzędu sporządzane były przez BFK sprawozdania finansowe.

Informacje kwartalne oraz roczne sprawozdanie o poziomie realizacji celów i zadań ujętych w Planie działalności Urzędu przekazywane były terminowo Ministrowi Rozwoju i Technologii, który przyjmował je bez uwag.

(akta kontroli str. 432-637, 813-886, 948-967, 1112-1158)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

W *ustawie budżetowej na rok 2024* nie ujęto wydatków budżetu środków europejskich do realizacji w części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej.

W wyniku trzech decyzji zwiększających budżet w części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej (dwie decyzje w wysokości po 144,2 tys. zł z rezerwy celowej pozycja 99 i jedna w wysokości 10,0 tys. zł z pozycji 98) plan po zmianach wzrósł do wartości 298,4 tys. zł. Po uwzględnieniu wnioskowanej przez Prezesa UPRP i zatwierdzonej przez Ministra Finansów jednej korekty zmniejszającej plan finansowy (w wysokości 27,1 tys. zł), plan po zmianach na 2024 r. budżetu środków europejskich w tej części ostatecznie wyniósł 271,3 tys. zł. Wydatki zaplanowano w dziale 750 Administracja publiczna, rozdział 75001.

Łączne wykonanie budżetu środków europejskich (w całości z rezerw celowych poz. 98 i poz. 99) w 2024 r. wyniosło 188,4 tys. zł, co stanowiło 69,5% planu po zmianach.

Wydatkowane środki w całości przeznaczone zostały na sfinansowanie zadań związanych z realizacją projektu „PORTOS – Platforma Orzecznictwa Urzędu Patentowego” w ramach Programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 FERC.

Szczegółowym badaniem objęte zostały trzy rezerwy celowe zwiększające³⁰ budżet środków europejskich na łączną kwotę 298,4 tys. zł oraz jedna decyzja zmniejszająca³¹ budżet środków europejskich w kwocie 27,1 tys. zł – co stanowiło 100% przyznanych środków z rezerwy celowej.

³⁰ Decyzja nr IP11.972.121.2024.DKO z dnia 18 lipca 2024 r. zwiększająca plan finansowy o kwotę 144,2 tys. zł, decyzja nr IP11.972.140.2024.DKO z dnia 25 września 2024 r. (144,2 tys. zł) i decyzja nr IP6.972.53.2024.IHGS z dnia 20 grudnia 2024 r. (10,0 tys. zł).

³¹ Decyzja nr IP11.972.121.2024.K01.DKO z dnia 29 października 2024 r. zmniejszająca plan finansowy o kwotę 27,1 tys. zł.

Główną pozycję zaplanowanych wydatków w kwocie 261,2 tys. zł, tj. 96,3% planu po zmianach, stanowiły środki na wynagrodzenia osobowe pracowników oraz wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej (§ 4017 i § 4027) wraz z pochodnymi od wynagrodzeń (składki na ubezpieczenia społeczne - § 4117 i składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy - § 4127), których wykonanie wyniosło 178,5 tys. zł, tj. 68,3% planu po zmianach.

Niepełna realizacja wydatków wynikała z otrzymanej³² przez Urząd Patentowy RP od Instytucji Pośredniczącej (Centrum Projektów Polska Cyfrowa) interpretacji sposobu ujmowania kosztów pośrednich we wnioskach o płatność (ujmowanie do wysokości 7% licząc od faktycznie poniesionych i przedłożonych do rozliczenia kosztów bezpośrednich w każdym wniosku o płatność, a nie limitu 7% liczonych na poziomie całego projektu), w wyniku czego została wstrzymana realizacja części wydatków finansowana w ramach kosztów pośrednich. Niewykorzystane środki w kwocie 82,8 tys. zł zostały zablokowane³³. Pozostała kwota 10,0 tys. zł, tj. 3,7% planu po zmianach przeznaczona na sfinansowanie zakupów materiałów³⁴ identyfikujących projekt - została wykorzystana w całości. W ramach wydatków poniesionych z budżetu środków europejskich nie stwierdzono wydatków dokonanych niezgodnie z obowiązującymi przepisami, niecelowo lub niegospodarnie. Środki wykorzystane zostały zgodnie z celami, na które były przeznaczone. Po otrzymaniu decyzji o zmianach limitu wydatków, Urząd wprowadził stosowne zmiany w planie finansowym.

(akta kontroli str. 8-19, 121-284, 289-383, 1033-1080)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2024 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków. Wydatki wybrane do kontroli zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ufp i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2024 r. przez dysponenta części 61 - Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach,
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

³² Pismo z 30 października 2024 r. znak: CPPC-D02B02.73.9.1.15.2024/JT.

³³ Decyzja z 30 grudnia 2024 r. znak BF-WF.311.4.2024.

³⁴ Logotyp, tablica informacyjna, roll up oraz księga znaku, sfinansowane w ramach paragrafów 4037 (0,3 tys. zł) i 6067 (9,7 tys. zł).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w rocznych sprawozdaniach kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 289-405, 432-661, 813-886, 948-967, 1033-1039, 1081-1111, 1171-1180, 1189-1216)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę roczne sprawozdania budżetowe za 2024 r. oraz sprawozdania za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych.

Roczne sprawozdania budżetowe za rok 2024 r. oraz sprawozdanie za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji dysponenta części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej zostały sporządzone prawidłowo, w obowiązujących terminach oraz zgodnie z przepisami.

V. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w realizacji budżetu państwa w części 61 – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w formie dokumentu elektronicznego.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 *ustawy o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie³⁵ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 *ustawy o NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, 15 kwietnia 2025 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marian Banaś
/podpisano elektronicznie/

³⁵ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego na adres do doręczeń elektronicznych NIK. W przypadku zaś doręczania przesyłki listowej z zastrzeżeniami przez operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia.